

Vyádření AZUŠ k úplatě za vzdělávání

K dotazům, které se týkají úplaty za vzdělávání v základních uměleckých školách v době nouzové stavu, resp. omezení vyplývající z nařízení vlády či příslušných ministerstev sdělují následující:

Je třeba si uvědomit, že úplata za vzdělávání je závislá na ekonomických parametrech, které nemůže ředitel školy v probíhajícím školním roce nějak ovlivnit, neboť tyto vycházejí ze stavu v předchozím kalendářním roce.

Podle § 8 odst. 1, vyhlášky č. 71/2005 Sb. se stanoví výše úplaty za vzdělávání tak, aby nepřekročila 110% skutečných průměrných výdajů v uplynulém kalendářním roce. Úplata pro školní rok 2020/2021 vychází z kalendářního roku 2019. Výpočet vychází ze skutečných průměrných neinvestičních výdajů školy na žáka, vyjma nákladů spojených s platy a tím souvisejícími dalšími platbami (pojištění) a příspěvkem do fondu kulturních a sociálních potřeb, či dalším vzděláváním pedagogických pracovníků apod.

Ředitel školy podle § 8 odst. 4 vyhlášky č. 71/2005 Sb. stanoví výši úplaty na období školního roku, přičemž ji lze stanovit jako roční, pololetní, čtvrtletní nebo měsíční.

V ustanovení § 8, odst. 3, věta druhá vyhlášky č. 71/2005 Sb. je výslovně uvedeno, že „za dobu, kdy škola umožňuje vzdělávání distančním způsobem, se úplata nevrací“. Úplatu, resp. poměrnou část lze vrátit při ukončení studia, jen z důvodu zvláštního zřetele vhodných, zejména zdravotních. V této souvislosti upozorňuji na to, že podle znění vyhlášky č. 71/2005 platného do 23. 10. 2020, § 8, odst. 3, otázku úhrady při distančním vzdělávání neřešil.

Stanovuje-li ředitel úplatu na období školního roku, nemůže ji v průběhu běžícího školního roku měnit, a to ani v době, kdy běžela výuka na dálku. Jedinou výjimkou je ustanovení § 8 odst. 3 věta třetí ve spojení s ust. § 7 odst. 2 písm. c) cit. vyhlášky. Tomto případě však nejde o změnu výše úplaty, ale její prominutí, byť jen částečné, konkrétnímu žáku, resp. jeho zákonnému zástupci.

Závěr:

S ohledem na aktuální platné předpisy tak ředitel nemůže v průběhu školního roku zvyšovat nebo snižovat výši úplaty v ZUŠ.

V souvislosti s náklady, na které je určena úplata za vzdělávání, nutno zmínit, že ji lze nahradit institutem mimořádného čerpání provozních prostředků. Jde však o vztah mezi školou a zřizovatelem. Nikoli o vztah škola – žák, resp. zákonný zástupce.

Úplata totiž není určena na vzdělávání, ale jak již zmíněno na neinvestiční výdaje, tj. např. provoz nemovitého majetku, nájem, opravy a údržbu movitého majetku, revize, pojistky, dopravu, vybavení školy, energie (voda, plyn, elektřina) a další provozní výdaje podle charakteru provozu a znění zřizovací listiny. Ve své podstatě se jedná o mandatorní výdaje.

Nutno zdůraznit, že podle dostupných informací za nevyčerpané rozpočtové položky plánovaných provozních prostředků r. 2020 školy pořizovaly převážně IT techniku, navyšovaly konektivitu internetového připojení, vzdělávaly zaměstnance v IT dovednostech, apod., přičemž se jednalo o zvýšené náklady spojené s distanční výukou.

Po dohodě se zřizovatelem mohou školy navýšit v roce 2021 z kladného hospodářského výsledku roku 2020 rezervní fond a následně požádat např. o převod prostředků do fondu investičního a realizovat nákupy investičního majetku.

Je-li ze strany rodičů v některých případech namítáno, že např. za nevyčerpané kurzovné, tréninky ve sportovních oddílech apod. se poměrná část záloh vrací nebo se převádí jako záloha do nového období,

je k tomu třeba obecně uvést, že v tomto případě jde o vztah mezi soukromými subjekty, tedy soukromoprávní (předpokládající rovné postavení účastníků), na rozdíl od výuky v ZUŠ, kde jde o vztah založený na základě správních předpisů, tedy jistým způsobem o vztah „veřejnoprávní“ (předpokládající, že jedna ze stran jedná z „moci úřední“ – např. rozhodnutí o přijetí, resp. ukončení studia).

V návaznosti na předcházející komunikaci, týkající se úplaty za vzdělávání v ZUŠ ke vznesené připomínce, resp. námitce, týkající se slevy na úplatě (ať jí nazveme hromadnou, či rodinnou nebo jinak) sděluji následující:

Ustanovení § 8, vyhlášky č. 71/2005 Sb. o způsobu stanovení úplaty (a to bez rozdílů u tzv. denního studia, či jiného typu studia) nutno považovat za rigidní ustanovení, od něhož se nelze žádným způsobem odchýlit. Na tom nic nemění způsob výpočtu úplaty ve smyslu § 8, odst. 1 citované vyhlášky, tj. do 110% skutečných průměrných neinvestičních výdajů, či výpočtu ve smyslu ustanovení § 8, odst. 2, písm. b) citované vyhlášky, podle něhož se úplata stanoví do 100% průměru skutečně neinvestičních výdajů.

Citovaná vyhláška stanovuje provádění § 123 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) a nemá žádné ustanovení, které by umožnilo řediteli zvolit jiný způsob stanovení úplaty, tím tedy myšleno co do základu, a stejně tak nemá žádné ustanovení o tom, podle něhož by ředitel měl možnost poskytnout slevu. Poskytnutím jakékoliv slevy z úplaty stanovené dle citovaných ustanovení by došlo jednoznačně k bezdůvodnému zvýhodnění některých žáků. I když toto zvýhodnění by nebylo takto na úkor ostatních žáků, bylo by rozhodně na úkor výsledku hospodaření té které školy. Poskytnutí slevy by znamenalo samozřejmě nerovný přístup ve vztahu škola – žáci.

Nad rámec shora uvedeného, nutno zdůraznit, že citovaná vyhláška z hlediska stanovení úplaty, resp. vybírání úplaty částky od žáka (zákonného zástupce) neumožňuje, na rozdíl např. od mateřských škol (kde slevu na základě potvrzení Úřadu práce je možno poskytnout) ani zohlednit tzv. sociální hledisko.

Pokud by žák splňoval podmínky tzv. sociální potřebnosti, může si rodič požádat o příspěvek na Úřadu práce z kapitoly hmotná nouze (zák. č. 111/2006 Sb.). Jde o tzv. mimořádnou okamžitou pomoc, za kterou se mimo jiné považuje (§ 2, odst. 5, písm. c) zákona č. 111/2006 Sb.) situace, kdy: „... nemá osoba dostatek prostředků k uhrazení odůvodněných nákladů, vznikajících v souvislosti se vzděláváním, nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí.“

V Praze dne 16. 12. 2020